

Baggrundsnotat til Det europæiske borgerinitiativ: Rent vand og sanitet er en menneskeret!

Historie

Ved deres kongres i 2009 besluttede de europæiske offentlige tjenesters fagforeninger (EPSU) at tage initiativ til at indsamle 1 million underskrifter til støtte for rent vand og sanitet som en menneskeret. Dette omfattede: en mobilisering af opbakning fra arbejdstagere og borgere til støtte for denne rettighed og imod de negative konsekvenser af en liberalisering og en konkurrencefremmende politik, der er dominerende inden for Europa-Kommissionen og blandt europæiske regeringer. Europa-Kommissionen fastsatte endeligt reglerne for sådan et europæisk borgerinitiativ i marts 2011. For nærmere information om forordningen se: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=da>.

FN har anerkendt den almene menneskeret til rent vand og sanitet. Den 28. juli 2010, via Resolution 64/292, anerkendte FNs Generalforsamling direkte menneskeretten til rent vand og sanitet og erkendte, at rent drikkevand og sanitet er centrale faktorer i opfyldelsen af alle menneskerettigheder. Resolutionen opfordrer stater og internationale organisationer til at yde finansielle midler, at hjælpe med opbygning af kapacitet og overførsel af teknologi med det formål at tilbyde sikkert, rent og tilgængeligt drikkevand til en overkommelig pris samt sanitære faciliteter til alle.

Alle borgere har brug for kvalitetsdrikkevand og sikre sanitetsfaciliteter. FN har anerkendt, at adgang til rent vand og sanitet er en almen menneskeret, men der er stadig mange mennesker, der ikke kan gøre brug af den rettighed. Denne rettighed må implementeres inden for den Europæiske Union.

Vores mål er

1. Garanteret rent vand og sanitetsfaciliteter til alle inden for den Europæiske Union. Vi mener, at den Europæiske Union må implementere retten til rent vand, så rent vand og sanitetsfaciliteter er underlagt EU-lovgivningen (som en ydelse, der har almen interesse). Den Europæiske Union må fremme en national implementering af denne menneskeret ved, at alle medlemsstater skal opstille bindende målsætninger for at opnå almen dækning.
2. Menneskerettigheder før markedsinteresser: Ingen liberalisering af vandforsyningstjenester. Vi vil have EU til at ændre tænkemåde fra dets nuværende fokus på konkurrence og en direkte markedsbaseret tilgang til en indstilling rettet mod offentlig service og en rettigheds-baseret tilgang. Vand er en begrænset naturressource og et offentligt gode grundlæggende for liv og sundhed. Det er et "naturligt" monopol og må holdes uden for interne markedsregler.

Baggrundsnotat til
Det europæiske borgerinitiativ:
Rent vand og sanitet er en menneskeret!

---

3. Global/almen adgang til rent vand og sanitet for alle.
Vi mener, at EU bør gøre en større indsats for, at rent vand og sanitet kan blive et gode for alle. EU må opstille målsætninger og gøre gennemførelsen af almen (global) adgang til rent vand og sanitet til en del af dets udviklingspolitik. På den måde vil EU aktivt fremme, at retten til rent vand og sanitet kan blive et globalt gode.

Vores forslag til Europa-Kommissionen om at implementere den menneskelige ret til rent vand og sanitet:

1. At anvende den menneskelige ret til rent vand og sanitet i al kommunikation om vand og/eller sanitet.
2. At garantere vand (sikkert, rent og til en overkommelig pris) og sanitære faciliteter til alle dele af befolkningen i EUs medlemsstater.
3. At afstå fra at omdanne vandforsyningstjenester til kommercielle ydelser ved at udelukke vand fra de indre markedsregler. Dette kan gennemføres ved en forpligtelse fra Europa-Kommissionen om:
  - Ikke at liberalisere vand og sanitetstjenester.
  - Ikke at inkludere vand og sanitetstjenester i Handelsaftaler som CETA.
  - At fremme partnerskaber mellem offentlige myndigheder eller organisationer (Public-Public Partnerships).
  - At stadfæste princippet "vand er ikke en råvare" fra rammedirektivet om vand i al EU vand og vand-relateret politik.
  - At fastlægge at en beskyttelse af vores vandmiljø vil komme forud for kommerciel politik.
  - At iværksætte støtteprogrammer for personer, der ikke er i stand til at betale deres vandregning, med formålet at forhindre afkobling af brugere.
  - At sikre at private vandværker, der driver vandforsyningstjenester, yder fuldkommen gennemsigtighed og åbenhed vedrørende deres kontrakter (ingen plads til forretningshemmeligheder ved denne offentlige ydelse).
  - At fremme borgerdeltagelse i overensstemmelse med vandrammedirektivet.
4. At udvide tilgængeligheden til rent vand og sanitet på verdensplan ved at opnå almen adgang til vand og sanitet ved at gøre det til en del af EUs udviklingspolitik samt ved at give en større andel af det, der er afsat til den officielle udviklingsbistand (Official Development Assistance ODA) i retning af en forbedring af vand og sanitetsydelser.
5. At fremme partnerskaber mellem offentlige myndigheder eller organisationer (Vandselskabs-partnerskaber) baseret på non-profit principper og solidaritet mellem vandselskaber og arbejdstagere i forskellige lande.

Baggrundsnotat til
Det europæiske borgerinitiativ:
Rent vand og sanitet er en menneskeret!

---

6. At forankre til lov at kontrol over vand og vandressourcer må forblive på offentlige hænder.
7. At støtte vandselskaber i EU og andre lande, der mangler kapital til at udvide vandforsyning og kloaksystemer til fattige via deres egne midler.
8. At støtte og fremme vandforsyningstjenester der investerer en vis del af deres årlige omsætning i vandforsyningspartnere i udviklingslande (efter eksemplerne Holland og Frankrig).
9. At støtte etableringen af et frivilligt europæisk benchmarking system til offentlige virksomheder for at fremme vandforsyningstjenester af høj kvalitet.
10. At udforme et kodeks for vandselskaber i EU-27.

Proces

Den borgerkomité, der udgør den officielle repræsentation for dette europæiske borgerinitiativ, er oprettet. Mindstekravet er 7 personer fra 7 forskellige europæiske lande. Vi har 34 repræsentanter fra 27 EU-lande, i hvilke vi vil lave kampagner. I alle disse lande har vi oprettet nationale kampagnegrupper. Derudover vil vi lave kampagner i andre lande såsom Tyrkiet, Kroatien, Rusland og Norge for at vise, at dette ikke kun er et problem inden for EU, men at det er et globalt problem.

Vi vil lave kampagne både via onlineindsamling og på gaden. Underskrifter kan foretages på kampagnens hjemmeside www.right2water.eu og på papir. Underskriftindsamlingen vil gå i gang, så snart Europa-Kommisionen har accepteret vores europæiske borgerinitiativ. Vi vil indsende vores forslag den 1. april 2012, der er den først mulige dag at indsende et europæisk borgerinitiativ.

22 marts 2012: Verdens Vanddag; lancering af hjemmesiden www.right2water.eu

1 april 2012: registrering / indsendelse af ECI

24-25 april: forventet bekræftelse af registrering af EC = første dag for starten af underskriftindsamlingen! Side-arrangement ved EPSU hovedbestyrelse

april 2012 - april 2013: Et år til at indsamle 1 million underskrifter.

Støtteorganisationer

Kampagnen vil forløbe både som onlineindsamling og på gaden. Vi søger støtte fra en bred samling NGO'er inden for eksempelvis miljø, sociale og udviklingsorganisationer, men også kvindeorganisationer, kirker og offentlige (vand) selskaber. Vi vil også søge støtte på tværs af det politiske spektrum, og vi vil opfordre enkeltpersoner, som er "offentlige personligheder", til at være ambassadører for vores kampagne og offentligt udtrykke deres støtte.

Baggrundsnotat til
Det europæiske borgerinitiativ:
Rent vand og sanitet er en menneskeret!

Kort overblik over den proces, som arrangører skal følge for at fremlægge en ECI.

- a) Målet med initiativet skal ligge inden for Europa-Kommisionens beføjelser til at foreslå lovgivning under traktaterne og ikke være klart useriøst eller i strid med unionens værdier.
- b) Arrangørerne skal danne en borgerkomité bestående af mindst syv medlemmer og udpege en repræsentant og en suppleant som kontaktpersoner. De skal, ligesom de kommende underskrivere, være borgere i unionen og stemmeberettigede ved de europæiske valg.
- c) Før underskriftindsamlingen skal arrangørerne anmode Kommissionen om en registrering af initiativet ved brug af den standardformular, der findes til dette formål, vedhæftet yderligere begrundelse samt en juridisk tekst, hvis de ønsker det.
- d) Inden for to måneder vil Kommissionen enten registrere initiativet eller give det afslag og informere arrangørerne om årsagerne og de bredest mulige retslige og udenretslige foranstaltninger til rådighed for dem.
- e) Et betydeligt antal underskrifter skal være indsamlet i mindst 7 medlemsstater. For hvert land skal dette antal være lig med det antal af mandater de har i Europa Parlamentet ganget med 750.
- f) Ved registrering og gennem processen må arrangører erklære og sikre fuld åbenhed vedrørende deres finansieringsmidler.
- g) Det vil være muligt at indsamle underskrifter enten online eller skriftligt. Arrangører skal følge forskellige nationale procedurer med hensyn til underskriftsregistrering og kontrol. Ud af 27 medlemsstater forlanger 18 ID eller pasnummer med underskriften, 9 medlemsstater gør ikke.
- h) Tidsrammen for indsamlingen af underskriftsbeviser og for opfyldelsen af betingelserne er begrænset til 12 måneder, før det skal indsendes til Kommissionen.
- i) Borgerkomiteen kan personligt præsentere initiativet til Kommissionen "på et passende stadie", og der vil følge en høring i Europaparlamentet. Inden for tre måneder vil Kommissionen publicere en meddelelse, hvori den fremlægger de juridiske og politiske konklusioner og årsagerne til, at der handles eller ikke handles.
- j) Arrangørerne af borgerinitiativer og myndighederne er dækket af regler for databeskyttelse for at sikre, at personlig data kun er indsamlet med initiativets formål i sigte, og ikke til andre formål, og at de derefter destrueres. Arrangørerne vil også kunne pålægges bøder ved enhver overtrædelse af reglerne, såsom forfalskede underskrifter.

Lovgivningen giver IKKE en gyldig ret til lovgivningsmæssige initiativer til borgere, eftersom den ikke forpligter Kommissionen. Selv hvis en ECI opnår det påkrævede antal underskrifter og opfylder alle regulativerne, kan Kommissionen stadig beslutte at give afslag til et initiativ. ECI må ses for, hvad det er: et værktøj til at sætte en dagsorden, der gør det muligt for borgere at rette ikke alene Kommissionens opmærksomhed, men også mediers og den almene offentligheds opmærksomhed mod et specifikt emne og starte en Europa-dækkende debat om det.